

Till Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se
ju.L4@regeringskansliet.se

Remissyttrande över promemorian Säkerhetszoner – ökade möjligheter för polisen att visitera för att förebygga brott (Ds 2023:31)

Ert diarienummer Ju2023/02781

Förvaltningsrätten i Göteborg noterar inledningsvis att svarstiden för remissen får anses vara mycket kort, vilket begränsar möjligheten till en mer omfattande analys av förslagen. Med detta i beaktande har förvaltningsrätten, utifrån de aspekter som domstolen har att ta hänsyn till, följande synpunkter.

Överklagande till allmän förvaltningsdomstol och vem som får överklaga

Förvaltningsrätten tillstyrker förslaget att Polismyndighetens beslut ska kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol och delar bedömningen som görs i promemorian att skälen för en möjlighet att överklaga väger tynger än andra alternativ, såsom att alla Polismyndighetens beslut i stället skulle underställas domstolsprövning.

Enligt förvaltningsrätten är det emellertid otydligt vilka personer som enligt utredarens mening faktiskt kommer att tillerkännas klagorätt. Det saknas en närmare analys kring vilka personer som bör anses ha ett sådant intresse att de ska omfattas av rätten att överklaga och om den föreslagna lydelsen begränsar klagorätten på ett sätt som är avsett.

Ett beslut om att införa säkerhetszoner kan få faktiska verkningar för ett stort antal människor. Enligt förvaltningsrättens mening får typiskt sett i vart fall samtliga som är bosatta eller har verksamhet inom det berörda området anses vara berörda av beslutet på ett sådant sätt att de får anses ha klagorätt. Vidare bedömer förvaltningsrätten att det inte kan uteslutas att även andra personer som med anledning av beslutet avhåller sig från att besöka eller vistas i zonen kan komma att tillerkännas klagorätt – ett konkret exempel kan vara en person som har för avsikt att besöka en nära anhörig som är bosatt på ett särskilt boende inom zonen och som med anledning av Polismyndighetens beslut överväger om denne vill utsätta sig för den ökade risk som det innebär att bli visiterad om ett besök genomförs.

Förvaltningsrättens bedömning är att den föreslagna regleringen kan komma att medföra en mycket vid krets av klagoberättigade personer – personkretsen kan i delar närmast likställas med den som gäller i mål om laglighetsprövning enligt kommunallagen (2017:725). Ett beslut som rör en säkerhetszon i en stadsdel i en större stad skulle då i teorin kunna överklagas av flera tusen personer – förvaltningsdomstolarna saknar faktiska och verksamhetsstödmässiga förutsättningar att hantera den mängden klagande i den för förvaltningsbesvär stadgade ordningen.

Förvaltningsrätten anser att förslaget helt uppenbart kan komma att få större ekonomiska och verksamhetsmässiga konsekvenser för de allmänna förvaltningsdomstolarna än vad som uppskattas i promemorian.

Även med beaktande av det ovan anförda, delar förvaltningsrätten emellertid bedömningen att klagorätten inte ska begränsas i lagtexten till en viss bestämd krets av personer.

Publicering av beslut och överklagandetid

Enligt förslaget ska Polismyndigheten omedelbart publicera beslut om säkerhetszoner på sin webbplats och informera om det på annat verksamt sätt. Av rättssäkerhetsskäl anser förvaltningsrätten att det bör anges i lagtexten att anslaget måste finnas publicerat på Polismyndighetens webbplats under hela överklagandetiden för att överklagandetiden ska löpa ut, på motsvarande sätt som gäller för mål om laglighetsprövning enligt kommunallagen (jfr 13 kap. 5 § kommunallagen).

Förvaltningsrätten noterar även att Polismyndighetens beslut enligt förslaget ska börja gälla omedelbart, om inte annat anges i beslutet. För att undvika att det uppstår en tids mellanrum från det att beslutet börjar gälla tills det att det publiceras på Polismyndighetens webbplats anser förvaltningsrätten att det bör övervägas att i lagtexten i stället ange att beslutet börjar gälla först efter det att beslutet publicerats på Polismyndighetens webbplats. Rättssäkerhetsskäl talar även för att medborgarna bör ha – en i vart fall teoretisk – möjlighet att få kännedom om att en säkerhetszon inrättats före det att beslutet gäller.

Domstolens prövning

Förvaltningsrätten ställer sig positiv till att domstolens prövning enligt förslaget ska innefatta både beslutets laglighet och lämplighet. Det bör dock noteras att eftersom ett beslut om säkerhetszoner som utgångspunkt föreslås gälla omedelbart och överklagandetiden ska vara tre veckor kommer domstolens prövning i många fall ske efter att det överklagade beslutet har slutat att gälla.

Det saknas resonemang kring effekterna av att ett beslut om inrättande av en säkerhetszon upphävs av domstolen, exempelvis vad gäller ingripanden som har skett innan ett sådant upphävande.

Frågor om sekretess och säkerhetsskyddslagen

I förslaget anges att i vissa fall kan de uppgifter som ligger till grund för ett beslut vara mycket känsliga. I promemorian hänvisas till sekretessbestämmelserna i 18 kap. 1, 18 kap. 2 och 35 kap. 1 §§ offentlighets- och sekretesslagen (2009:700). Förvaltningsrätten anser att det finns tolkningssvårigheter när det gäller omfattningen av de angivna

bestämmelserna och att det inte med säkerhet kan sägas att bestämmelserna i nuvarande lydelse kommer anses omfatta uppgifter som hänför sig till ett mål eller ärende gällande införande av säkerhetszoner (jfr Kammarrätten i Göteborgs dom den 9 september 2022 i mål nr 2500-22 avseende ett ärende enligt ordningslagen).

Mål och ärenden om säkerhetszoner kommer sannolikt att vara av stort allmänintresse och kan därmed medföra flera ärenden om utlämnade av allmän handling, vilket bör beaktas i analysen om förslagets ekonomiska konsekvenser.

Det vore också önskvärt med en analys av i vilken utsträckning material i mål hos förvaltningsdomstolarna kan komma att omfattas av säkerhetsskyddslagen (2018:585).

22 a § - angående befogenheter att genomsöka transportmedel

Förvaltningsrätten noterar att det inte finns någon legaldefinition av vad som anses vara ett transportmedel i 22 a § och att det bör klargöras om begreppet även är avsett att omfatta till exempel husvagnar.

22 c § - angående beslutets innebörd och omfattning

I bestämmelsen anges bland annat att Polismyndighetens beslut ska innehålla uppgift om beslutets innebörd och omfattning. I författningskommentaren (s. 146) anges att beslutet ska innehålla uppgift om bl.a. vilka befogenheter som polismän har i säkerhetszonen. Förvaltningsrätten anser att det inte är nödvändigt att i beslutet särskilt ange vilka befogenheter polismän har, eftersom det följer direkt av lagtexten i 22 a §.

Ekonomiska konsekvenser för de allmänna förvaltningsdomstolarna

Med beaktande av vad som framförts ovan gällande vem som får överklaga beslut om säkerhetszoner och arbete som kan uppkomma med anledning av sekretessprövningar anser förvaltningsrätten att promemorians bedömning av de ekonomiska konsekvenserna för de allmänna förvaltningsdomstolarnas del kan ifrågasättas. En stor målökning kommer att ta resurser i anspråk för de allmänna förvaltningsdomstolarna. Detta i kombination med att målen enligt förslaget ska handläggas skyndsamt kan också komma att få påverkan på omloppstider för andra måltyper.

Detta yttrande har beslutats av rådmännen Kristina Aurell och Magnus Nylander. Föredragande har varit förvaltningsrättsfiskalen Lena Schreiber.

Kristina Aurell

Magnus Nylander

/Lena Schreiber